



21.07.2020

Ινστιτούτο Νέων Επιστημόνων (INE)

contact@ine.org.cy

ΑΧΡΗΜΑΤΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ – είναι η Κύπρος έτοιμη;

Ένα δημοφιλές θέμα μεταξύ των νέων είναι το μέλλον των συναλλαγών και αν και πότε η τεχνολογία θα αλλάξει για πάντα τον τρόπο και ρυθμό της ζωής μας.

Η Επιτροπή Οικονομικών του Ινστιτούτου Νέων Επιστημόνων (INE) συζήτησε και άκουσε τις απόψεις για το επίκαιρο θέμα της Αχρήματης οικονομίας (ή Αχρήματης κοινωνίας όπως χρησιμοποιείται ο όρος ευρέως) με έξι επαγγελματίες του χρηματοοικονομικού κλάδου, οι οποίοι βρίσκονται στην πρώτη γραμμή των σχετικών αλλαγών και εξελίξεων στην Κύπρο και στο εξωτερικό.

Συγκεκριμένα, οι:

- **Ευγένιος Ευγενίου** - CEO PricewaterhouseCoopers (συν. **Ε.Ε.**)
- **Γιώργος Τζωρτζής** - CIO Τράπεζα Κύπρου, KPMG (συν. **Γ.Τ.**)
- **Λούης Λοΐζου** – MD Loizou & Co, Chairman Hellenic Bankers Association (συν. **Λ.Λ.**)
- **Γιάννης Μενελάου** – President Cyprus Blockchain Association (συν. **Γ.Μ.**)
- **Ανδρέας Ασιωίτης** - Head of Economic Research Ελληνική Τράπεζα, Cyprus Blockchain Technologies Center (συν. **Α.Α.**)
- **Γιώργος Θεοχαρίδης** - Associate Professor CIIM (συν. **Γ.Θ.**)

απαντούν σε ερωτήσεις για την ψηφιακή οικονομία που απασχολούν ολόκληρο το φάσμα της κοινωνία μας, και ρίχνουν φως στις άγνωστες, για πολλούς, πτυχές των συναλλαγών με χρήση ηλεκτρονικών μέσων πληρωμής.

Σύμφωνα με το Λούη Λοΐζου «η μετάβαση σε μια αχρήματη οικονομία είναι σε βάθος χρόνου αναπόφευκτη, με τα οφέλη να υπερκαλύπτουν τα κόστη». Τα αποτελέσματα της έρευνάς μας καταδεικνύουν ότι ως Κύπρος βρισκόμαστε σε αρκετά καλό βαθμό ετοιμότητας, παρ' όλα αυτά όμως σύμφωνα με τον Ευγένιο Ευγενίου «χρειάζεται μια άμεση ανάληψη πρωτοβουλίας για να γίνει ο σχεδιασμός των διαφόρων ενεργειών που θα επιφέρουν την απαιτούμενη αλλαγή κουλτούρας και ενίσχυση της εμπιστοσύνης στην τεχνολογία».

Στο κοντινό μέλλον (δυο με τρία χρονιά) θα μπορούμε σε «ρυθμούς τεχνολογικής 'επανάστασης'» σύμφωνα με τον Γιάννη Μενελάου, κάτι με το οποίο συμφωνούν ο Γιώργος Τζωρτζής, που σημειώνει ότι η συμπεριφορά και οι προσδοκίες των καταναλωτών μεταβάλλονται με γοργούς ρυθμούς, καθώς και ο Γιώργος Θεοχαρίδης που βλέπει την πανδημία του COVID-19 ως ευκαιρία για να επαναπροσδιορίσουμε στρατηγικούς στόχους για την υλοποίηση εθνικής στρατηγικής.

Τα κυριότερα αποτελέσματα της έρευνάς μας μπορείτε να τα διαβάσετε αυτούσια πιο κάτω. Για να παρακολουθήσετε τις δραστηριότητες του INE, ακολουθήστε το κανάλι μας στο Facebook: www.facebook.com/INECyprus. Αν είστε νέος/νέα ηλικίας 18 – 42 χρονών και σας ενδιαφέρει να γίνετε μέλος του INE, μπορείτε να δηλώσετε ενδιαφέρον στην ιστοσελίδα του Ινστιτούτου στο www.ine.org.cy.



21.07.2020

Ινστιτούτο Νέων Επιστημόνων (INE)

contact@ine.org.cy

Έρευνα στην Αχρηματία οικονομία

- 1) **Ερ.** Η χρήση μετρητών για τις συναλλαγές των ανθρώπων εξυπηρέτησε διαχρονικά τις κοινωνίες εδώ και 7.000 χρόνια σχεδόν. Γιατί μετά από τόσα χρόνια πιστεύετε ότι μια αχρήματη κοινωνία θα εξυπηρετούσε καλύτερα την κοινωνία; Ποια τα πλεονεκτήματα της αχρήματης οικονομίας;

Ε.Ε.: Τα πλεονεκτήματα είναι πολλά – πέραν της ευκολίας στην διεξαγωγή συναλλαγών προσφέρει επιπρόσθετα μέσα για περαιτέρω καταπολέμηση της φοροδιαφυγής και περισσότερη οικονομική διαφάνεια καθώς και στοιχεία τα οποία θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν στους οικονομικούς προγραμματισμούς των εμπλεκόμενων αλλά και του κράτους.

Γ.Τ.: Η τεχνολογία αλλάζει δραστικά το εμπόριο και τη συμπεριφορά των καταναλωτών. Εμπορικές συναλλαγές που πριν από μερικά χρόνια ήταν δυνατές μόνο χάρη στην φυσική παρουσία και μεσολάβηση ανθρώπων ή υλικών μέσων (π.χ. εμπορική αλληλογραφία), σήμερα διεκπεραιώνονται ηλεκτρονικά και εξ' αποστάσεως, παρακάμπτοντας χρονοβόρες διαδικασίες. Με περισσότερο ή λιγότερο ορατό τρόπο, οι ψηφιακές πληρωμές βελτιώνουν τον τρόπο ζωής μας. Παίρνοντας ως παράδειγμα τον τουρισμό, εκατομμύρια τουρίστες χρησιμοποιούν σήμερα τις πιστωτικές/χρεωστικές τους κάρτες και ηλεκτρονικά πορτοφόλια (PayPal, κ.α.) για να πραγματοποιήσουν κρατήσεις ή άλλες αγορές, κάτι που ήταν αδιανόητο πριν μερικά χρόνια. Ταυτόχρονα οι καταναλωτές παγκοσμίως χρησιμοποιούν το κινητό τους τηλέφωνο για να κάνουν μια αγορά ή να στείλουν χρήματα σε φίλους ή συγγενείς. Σκεφτείτε πόσο έχει απλοποιηθεί η εμπειρία ενός γονέα που χρειάζεται να μεταφέρει χρήματα στο παιδί του που σπουδάζει στο εξωτερικό. Και ενώ ο κύριος μοχλός για την ανάπτυξη των ψηφιακών πληρωμών παραμένει διεθνώς το ηλεκτρονικό εμπόριο, ο καταναλωτής αντιλαμβάνεται και αναγνωρίζει την μεγάλη ευκολία, την εξοικονόμηση χρόνου, και την ασφάλεια που του παρέχουν οι εναλλακτικοί μέθοδοι πληρωμής, οι οποίες βελτιώνουν την καθημερινότητα. Λόγω και της πανδημίας COVID-19, έχει παρατηρηθεί αύξηση στη διάδοση των ανέπαφων πληρωμών και των ψηφιακών λύσεων, ακόμη και από ηλικιωμένα άτομα. Η χρήση τους αναμένεται να αυξηθεί ακόμη περισσότερο τα επόμενα χρόνια, ειδικότερα λόγω των καταναλωτών της μονίμως δικτυωμένης Γενιάς Z (Generation Z), μια γενιά που δεν γνωρίζει πως είναι να ζεις χωρίς smart phones και social media. Φυσικά, θα περάσει αρκετός χρόνος πριν τα μετρητά αποτελέσουν παρελθόν.

- 2) **Ερ.** Ποιοι τρόποι υπάρχουν για να πληρώσει κάποιος χωρίς μετρητά;

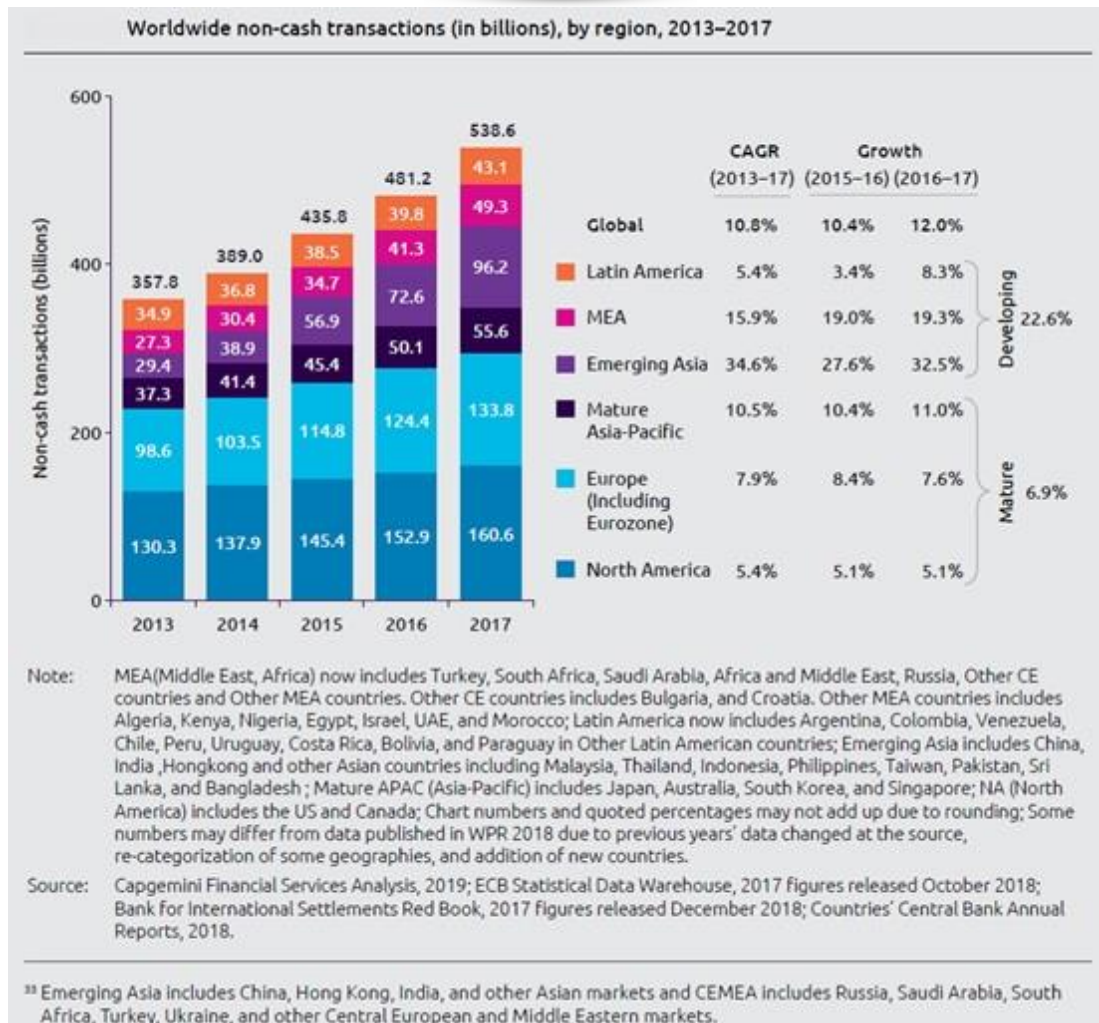


Γ.Θ.: Τα τελευταία χρόνια η χρήση των μετρητών στις συναλλαγές έχει μειωθεί αισθητά. Σε αντικατάσταση των μετρητών, τώρα έχουμε το φαινόμενο των ψηφιακών συναλλαγών – debit/credit/prepaid cards, SEPA money transfers, electronic money μέσω εξειδικευμένων εφαρμογών (Apple Pay, Google Pay, PayPal, etc.) και μέσω κρυπτονομισμάτων (Bitcoin, Ethereum, Bitcoin Cash, Litecoin, etc.).

Γ.Μ.: Το χρήμα ποτέ δεν σταματά, σε όποια μορφή και αν βρίσκεται. Ηλεκτρονικές συναλλαγές εκτελούνται συνεχώς μέσω της χρήσης καρτών (π.χ. Visa, Mastercard), διευθέτησης λογαριασμών ή αγορά προϊόντων και υπηρεσιών μέσω ηλεκτρονικής τραπεζικής, χρήση εφαρμογών και ψηφιακών πορτοφολιών στα κινητά (Apple Pay, PayPal κτλ.), διαδικασία ανέπαφων συναλλαγών, αυτοματοποιημένες συναλλαγές προσωπικής ή επαγγελματικής φύσης, μεταφορές και διακανονισμοί συναλλαγών τραπεζικών και άλλων ιδρυμάτων κτλ. Αυτοί κι άλλοι τρόποι χαρακτηρίζονται γενικότερα ως συναλλαγές χωρίς μετρητά (non-cash payments). Με βάση τα τελευταία στατιστικά της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (**Εικόνα 1**)¹, το μέγεθος των συναλλαγών χωρίς μετρητά αυξάνεται ραγδαία, και είναι της τάξης του 7.9% για τα συγκριτικά έτη 2017-2018, ή το αντίστοιχο ποσό των 90.7 δις Ευρώ. Χαρακτηριστικό είναι πως το μεγαλύτερο μερίδιο κατέχουν οι πληρωμές καρτών, 46% επί του συνολικού αριθμού των συναλλαγών χωρίς μετρητά. Παράλληλα, η μείωση του αριθμού Αυτόματων Μηχανών Ανάληψης (ATMs), και η αύξηση στον αριθμό των τερματικών μηχανών πληρωμών (POS terminals) καταδεικνύει τις σύγχρονες ανάγκες για συναλλαγές χωρίς μετρητά.

Εικόνα 1

¹ <https://www.ecb.europa.eu/press/pr/stats/paysec/html/ecb.pis2018~c758d7e773.en.html>



3) Ερ. Ορολογίες όπως **block-chain** και **fin-tech** είναι πρωτάκουστες για αρκετό κόσμο. Εξηγήστε μας με απλά λόγια τι ακριβώς είναι και πως μπορούν να αλλάξουν τη ζωή μας προς το καλύτερο.

Γ.Τ.: Ο όρος **Blockchain** με απλά λόγια σημαίνει μια αλυσίδα ολοκληρωμένων ψηφιακών πράξεων ή συναλλαγών που διενεργούνται σε μια ενιαία πλατφόρμα, με απόλυτη ασφάλεια και διαφάνεια, χωρίς μεσολαβητές και γραφειοκρατία. Το Blockchain μπορεί να βοηθήσει στην ιχνηλασιμότητα και διαφάνεια, στην παρακολούθηση σε πραγματικό χρόνο, στη μεγάλη ταχύτητα πραγματοποίησης πράξεων/συναλλαγών, στη μείωση της γραφειοκρατίας, και στον εύκολο εντοπισμό προβλημάτων.

Ο όρος **FinTech**, ή Χρηματοοικονομική Τεχνολογία όπως αποδίδεται στα Ελληνικά, προέρχεται από την συντομογραφία του Financial Technology και περιγράφει τον κλάδο παροχής χρηματοοικονομικών υπηρεσιών αποκλειστικά μέσω καινοτόμων τεχνολογιών. Το FinTech μπορεί να αφορά νεοφυείς επιχειρήσεις (startups), εταιρείες τεχνολογίας, ή απλά παροχής χρηματοοικονομικών υπηρεσιών. Οι βασικές υπηρεσίες που παρέχουν οι FinTech καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα των χρηματοοικονομικών υπηρεσιών, όπως ηλεκτρονικές πληρωμές και

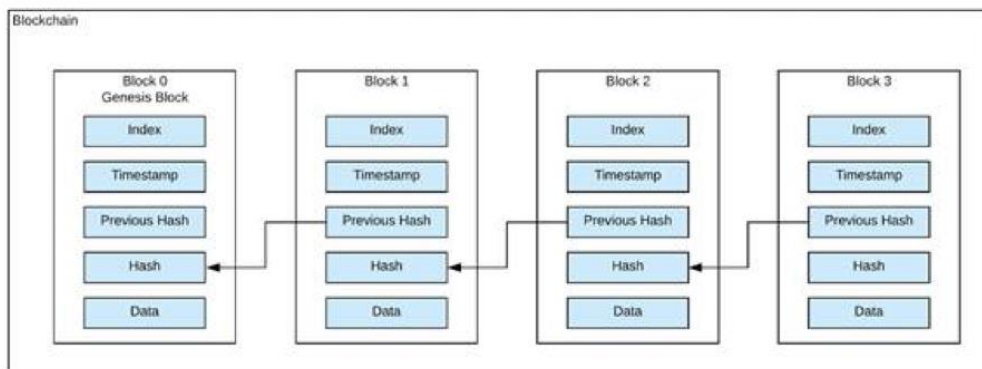


mobile wallets, υπηρεσίες δανειοδότησης κυρίως μέσω εναλλακτικών μορφών χρηματοδότησης (π.χ. P2P lending), και υπηρεσίες διαχείρισης επενδύσεων (π.χ. μέσω της χρήσης αλγόριθμων, τους λεγόμενους «ρομποτικούς συμβούλους», για να προσαρμόζουν τα χαρτοφυλάκια σύμφωνα με τις προτιμήσεις κινδύνου των πελατών). Το πλεονέκτημα έγκειται στην ικανότητα των παροχών χρηματοοικονομικών υπηρεσιών να βρίσκουν νέους τρόπους, πιο άμεσους και γρήγορους, να εξυπηρετούν τους πελάτες και να μειώνουν σιγά-σιγά την προσωπική εξυπηρέτηση.

Γ.Μ.: Οι σύγχρονες ανάγκες της καθημερινότητας, όπως και η εξέλιξη των κινητών και του διαδικτύου έχουν συνδράμει στη δημιουργία μεθόδων και λύσεων στον κόσμο του χρήματος. Αυτό το μείγμα τεχνολογίας και χρημάτων (finance and technology) έχει δημιουργήσει ένα νέο τομέα υπηρεσιών, το Fintech. Ένας τομέας που δημιουργεί καινοτόμες λύσεις για τις σύγχρονες ανάγκες, όπως οι ανέπαφες συναλλαγές, οι ηλεκτρονικές πληρωμές, ή ο συνδυασμός υπηρεσιών (π.χ. ασφάλειες και επενδύσεις). Η ανταλλαγή και πιστοποίηση πληροφοριών, όπως είναι για παράδειγμα μία πληρωμή, πρέπει να είναι ασφαλής, αυτόματη και εύκολα 'προσβάσιμη'. Αυτό αλλάζει με την τεχνολογία Blockchain όπου πρωτοεμφανίστηκε το 2009.

Αρχική εφαρμογή της τεχνολογίας Blockchain ήταν η ασφαλής μεταφορά ηλεκτρονικών μονάδων οι οποίες είχαν ταυτόχρονα και οικονομική αξία. Η μονάδα αυτή ονομαζόταν Bitcoin. Ποια η διαφορά με όλα όσα γνωρίζαμε μέχρι σήμερα; Χρησιμοποιώντας ένα σύστημα blockchain μπορούμε να εκτελέσουμε μια μεταφορά δεδομένων άμεσα, απρόσκοπτα και χωρίς λάθη. Η μεταφορά εκτελείται σε μορφή διαμέρισης (block). Κάθε τέτοιο κομμάτι πληροφοριών καταγράφει βασικά στοιχεία της συναλλαγής, όπως γίνεται και σε κάθε άλλη περίπτωση συναλλαγών: στοιχεία αποστολέα, στοιχεία παραλήπτη, ποσό, ώρα εκτέλεσης κτλ. Ακολουθως, η συναλλαγή μεταφέρεται (ηλεκτρονικά) για επαλήθευση από το δίκτυο Blockchain (**Εικόνα 2**). Αφότου πιστοποιηθεί, περνά πλέον ως επιβεβαιωμένη συναλλαγή-πληροφορία στο αρχείο των συναλλαγών, το οποίο είναι ανοικτό και διαθέσιμο; σε κρυπτογραφημένη μορφή φυσικά για να προστατεύονται τα προσωπικά δεδομένα. Όλες οι συναλλαγές είναι συνδεδεμένες χρονολογικά μεταξύ τους, και γι' αυτό λέμε ότι έχουμε πλέον αλυσίδα από διαμερίσεις (blocks), δηλαδή blockchain.

Εικόνα 2





- 4) **Ερ.** Είναι γεγονός ότι οι τράπεζες δίνουν γενναιόδωρα κίνητρα για πληρωμές με πλαστικό χρήμα και διαδικτυακά εργαλεία. Παρ' όλα αυτά τα μετρητά παραμένουν ένας σημαντικός τρόπος διεκπεραίωσης συναλλαγών. Γιατί συμβαίνει αυτό;

Α.Α.: Αναμφισβήτητα τα μετρητά παραμένουν ένας σημαντικός τρόπος διεκπεραίωσης συναλλαγών στην Κύπρο αλλά και στο εξωτερικό. Στην χώρα μας, η άνοδος των ηλεκτρονικών συναλλαγών πήρε εκρηκτικές διαστάσεις τα τελευταία τρία χρόνια, με την αξία των συναλλαγών των ντόπιων στην κυπριακή αγορά να ξεπερνά τα 4 δισεκατομμύρια ευρώ σε ετήσια βάση, ενώ ο αριθμός συναλλαγών υπερβαίνει τα 60 εκατομμύρια. Επίσης, η πανδημία έχει ενισχύσει την μετάβαση στην «κοινωνία χωρίς χρήμα» ή «cashless society» μέσω της στροφής στις ψηφιακές συναλλαγές προκειμένου να αποφευχθεί η μετάδοση του κορωνοϊού μέσω του φυσικού χρήματος, αλλά και λόγω την ανάπτυξης του ηλεκτρονικού εμπορίου. Πλέον μιλάμε για αναγκαιότητα και όχι απλά για μια επιλογή διευκόλυνσης. Φυσικά κάποιες χώρες έχουν εδώ και χρόνια κάνει μεγαλύτερα βήματα προς αυτή την κατεύθυνση. Για παράδειγμα η Σουηδία έχει επί της ουσίας καταργήσει τα μετρητά. Είναι λοιπόν στο χέρι μας να ακολουθήσουμε παραδείγματα άλλα χωρών για να προχωρήσουμε ακόμη περισσότερο ως προς την διάδοση των ψηφιακών συναλλαγών και κατ' επέκταση στη μείωση των κοστών και την εξοικονόμηση πόρων για όλους τους εμπλεκόμενους.

- 5) **Ερ.** Πως επωφελείται ένα κράτος από την αύξηση στην χρήση αχρήματων μέσω πληρωμών; (φοροαποφυγή, αποδοτικότητα δημόσιας υπηρεσίας, διευκόλυνση κοινού, κτλ.)

Α.Α.: Ένα από τα σημαντικότερα πλεονεκτήματα της χρήσης αχρήματων μέσω πληρωμών είναι η ενίσχυση της διαφάνειας όσον αφορά στις χρηματικές συναλλαγές, οδηγώντας στη μείωση παράνομων δραστηριοτήτων που έχουν ως βάση τη χρήση μετρητών. Επίσης, η μετεξέλιξη σε μια κοινωνία χωρίς μετρητά θα μειώσει τη φοροδιαφυγή με αποτέλεσμα την ελάφρυνση των συνεπών φορολογουμένων οι οποίοι καλούνται να καλύψουν το κενό των φοροφυγάδων. Αντιλαμβάνεστε ότι το οφέλη προς το ΑΕΠ της χώρας θα είναι τεράστια εάν μειωθεί ουσιαστικά η φοροδιαφυγή.

- 6) **Ερ.** Είναι έτοιμη η Ευρωπαϊκή Ένωση γενικά, και η Κύπρος συγκεκριμένα για την μετάβαση σε μια αχρήματη κοινωνία;

Λ.Λ.²: Ναι, η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι αρκετά προετοιμασμένη και μπροστά από τα γεγονότα σε σύγκριση με τον υπόλοιπο κόσμο (π.χ. ΗΠΑ). Το Ηνωμένο Βασίλειο και οι Σκανδιναβικές χώρες (ιδιαίτερα η Σουηδία) είναι οι ηγέτες σε θέματα καινοτομίας στις ηλεκτρονικές συναλλαγές και οδεύουν με γοργούς ρυθμούς προς μια αχρήματη οικονομία. Φυσικά υπάρχει και ο αντίλογος, ότι ίσως οδεύουμε με πιο γρήγορους ρυθμούς απ' ότι θα έπρεπε

² Μετάφραση από Αγγλικά



προς αυτή την κατεύθυνση, με χαρακτηριστικό παράδειγμα την περίπτωση της Γερμανικής εταιρείας διεκπεραίωσης πληρωμών Wirecard, όπου αποκαλύφθηκε σκάνδαλο με €1,9 δις να έχουν εξαφανιστεί και τον CEO της εταιρείας να παραιτείται. Η αποκάλυψη του εν λόγω σκανδάλου ήγειρε ερωτηματικά κατά πόσο οι γρήγοροι ρυθμοί μετάβασης σε ηλεκτρονικές πληρωμές έχουν ως αποτέλεσμα να συμβιβάζομαστε σε θέματα ασφάλειας, ελέγχου και συμμόρφωσης. Στην Κύπρο έγιναν κάποια καλά βήματα προς την κατεύθυνση του ψηφιακού μετασχηματισμού με την εισαγωγή των ανέπαφων συναλλαγών, την υιοθέτηση των πληρωμών με κινητά και apple/android εφαρμογές από τις τράπεζες. Εντούτοις, η Κύπρος υπολείπεται του μέσου όρου της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με τη χρήση ψηφιακής τραπεζικής (41% έναντι 55%).

7) Τι αλλαγές προϋποθέτει στις υποδομές των επιχειρήσεων η εφαρμογή της ιδέας της αχρήματης κοινωνίας; Ποιες οι εισηγήσεις σας προς τις Κυπριακές επιχειρήσεις;

Γ.Θ.: Αρκετές επιχειρήσεις στην Κύπρο έχουν τις υποδομές για τις ψηφιακές συναλλαγές (εκτός των κρυπτονομισμάτων που, όπως έχω αναφέρει πιο πάνω, αποτελούν ένα νέο τομέα). Ωστόσο, οι επιχειρήσεις που ακόμη δεν τις έχουν εφαρμόσει βρίσκονται σε δυσμενέστερη θέση από τους ανταγωνιστές τους. Θα πρέπει κι αυτές να προχωρήσουν στις αλλαγές που χρειάζονται για καλύτερη εξυπηρέτηση του πελάτη, γεγονός που θα επιφέρει επίσης αύξηση στα έσοδα/μείωση στα έξοδα. Οι επιχειρήσεις δεν θα πρέπει να αντιστέκονται στις αλλαγές που επιφέρει η τεχνολογία, αλλά να τις ασπάζονται. Είναι προς το συμφέρον όλων και δεν μπορείς να τις παρακάμψεις ή να τις αποφύγεις.

Γ.Μ.: Σχεδόν καμία. Είναι πολύ πιο εύκολο απ' ό,τι νομίζουμε. Υπάρχουν πλέον έτοιμες λύσεις και το μόνο που χρειάζεται είναι η εγκατάσταση του συστήματος από ειδικούς. Ανάλογα με τη δραστηριότητα μιας επιχείρησης, εάν είναι φυσικό ή ηλεκτρονικό κατάστημα, οι υποδομές διαφοροποιούνται.

Στις επιχειρήσεις που εξυπηρετούν κόσμο μέσω φυσικών καταστημάτων χρειάζεται η χρήση τερματικού (PoS), για διεκπεραίωση συναλλαγών με κάρτα. Το τερματικό δίνεται δωρεάν συνήθως, με αντίτιμο ένα μικρό ποσοστιαίο κόστος ανά συναλλαγή.

Για τις επιχειρήσεις ηλεκτρονικού εμπορίου (ecommerce) χρειάζεται η εγκατάσταση αντίστοιχου συστήματος για εξυπηρέτηση μέσω ιστοσελίδας (π.χ. plugin). Και πάλι, υπάρχουν έτοιμες λύσεις όπου το κόστος βασίζεται στο ίδιο μοντέλο, δδ προμήθεια ανά συναλλαγή.

Στο χώρο το μη χρηματικών συναλλαγών, έχουμε πλέον και τα ψηφιακά επιχειρηματικά πορτοφόλια. Αυτά λειτουργούν όπως και τα εμβάσματα/μεταφορές (swift transfer). Σημαντικά πλεονεκτήματα όπως το κόστος, ο μειωμένος χρόνος εκτέλεσης, η άμεση πρόσβαση σε πολλαπλούς λογαριασμούς και ξένο συνάλλαγμα είναι πλέον αναγκαία για μια σύγχρονη επιχείρηση.



- 8) **Ερ.** Εκφράζονται ανησυχίες ότι με την επικράτηση της αχρήματης κοινωνίας θα χαθεί η ιδιωτικότητα της ζωής των ανθρώπων, αφού πλέον οι διακινητές του χρήματος αδιαμφισβήτητα θα μπορούν να ξέρουν κάθε λεπτομέρεια της ζωής τους. Ποια η άποψή σας;

Λ.Λ.: Αυτό είναι όντως ένα θέμα που απασχολεί αρκετό κόσμο, δεδομένου των αναδυόμενων γιγάντων της τεχνολογίας οι οποίοι μαζεύουν αδιάκοπα πληροφορίες για κάθε χρήστη διαδικτυακών μέσων. Το να παρακολουθούνται οι προτιμήσεις κάποιου ατόμου για τη δημιουργία ενός προφίλ δεν είναι κάτι καινούργιο αφού παρουσιάστηκε για πρώτη φορά τη δεκαετία του 1990 με τη χρήση των λεγόμενων cookies στο διαδίκτυο. Από την άλλη, η Ευρωπαϊκή Ένωση πρωτοπορεί στη νομοθέτηση προστασίας προσωπικών δεδομένων που στοχεύει στη προστασία των καταναλωτών και τη μεταφορά της ιδιοκτησίας των προσωπικών δεδομένων πίσω στο κάθε άτομο. Με την εισαγωγή του GDPR, οι εταιρείες πλέον είναι υποχρεωμένες να χειρίζονται τα προσωπικά δεδομένα πολύ προσεκτικά, να αυξήσουν τα μέτρα προστασίας των δεδομένων ενώ πλέον απαγορεύεται να στοχοποιούν και να παρακολουθούν άτομα.

Γ.Τ.: Σαφώς η προστασία της ιδιωτικής ζωής των καταναλωτών αποτελεί σημαντικό παράγοντα στη χρήση ψηφιακών πληρωμών. Δεν είναι τυχαίο που η πλειοψηφία των καταναλωτών θεωρεί την ασφάλεια ως τον πιο σημαντικό παράγοντα στη χρήση φορητών συσκευών για πληρωμές. Ωστόσο, οι νέοι κανονισμοί περί προστασίας προσωπικών δεδομένων επιβάλλουν πολύ αυστηρές ποινές για παραβιάσεις, συνεπώς οι εταιρείες που δραστηριοποιούνται στον τομέα των πληρωμών έχουν την υποχρέωση να διαχειρίζονται ή να αναλύουν τα δεδομένα των πελατών τους με απόλυτη ασφάλεια και σοβαρότητα. Αδιαμφισβήτητα έχουν στη διάθεση τους πληθώρα δεδομένων γύρω από τη συναλλακτική συμπεριφορά των αγοραστών, αποκαλύπτοντας νέες τάσεις στην αγορά και ανάγκες. Ωστόσο, το ζητούμενο είναι η σωστή αξιοποίηση αυτών των στοιχείων, με στόχο την τοποθέτηση των προτιμήσεων του πελάτη στο επίκεντρο και την προσφορά νέων, εξατομικευμένων λύσεων πριν από τους ανταγωνιστές. Οποιαδήποτε άλλη προσέγγιση τύπου “Big Brother” θα έχει μόνο καταστροφικά αποτελέσματα στη βιωσιμότητα των εταιρειών.



9) Συναλλαγές που γίνονται σε ψηφιακό νόμισμα ενέχουν τον κίνδυνο φοροδιαφυγής καθώς και ξεπλύματος βρώμικου χρήματος. Πως αντιμετωπίζονται αυτοί οι κίνδυνοι από τις επιχειρήσεις και τα κράτη;

Ε.Ε.: Αυτό ισχύει στην περίπτωση που δεν υπάρχει η κατάλληλη ρύθμιση από αρμόδιες αρχές. Αντιθέτως, συναλλαγές σε ψηφιακό νόμισμα μπορούν να λειτουργήσουν θετικά στην καταπολέμηση αυτών των φαινομένων αν υπάρχουν οι κατάλληλοι ρυθμιστικοί μηχανισμοί. Η αχρήματη κοινωνία δεν βασίζεται κατ' ανάγκην στο ψηφιακό νόμισμα αλλά στην ψηφιοποίηση των συναλλαγών που μπορεί να επιτευχθεί μέσω του υφιστάμενου νομίσματος μίας χώρας.

Γ.Τ.: Καταρχάς να σημειώσουμε ότι η ιδέα του ψηφιακού νομίσματος παρουσιάζεται ως συμπλήρωμα στο χαρτονόμισμα και όχι ως μια κίνηση πλήρους αντικατάστασης του. Οι χρήσεις του ψηφιακού νομίσματος μπορεί να είναι πολύπλευρες, ωστόσο υπάρχει ο κίνδυνος φοροδιαφυγής ή νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες λόγω της έλλειψης επαρκών μέτρων «γνωριμίας με τον συναλλασσόμενο» (Know Your Client) που εφαρμόζουν τα παραδοσιακά τραπεζικά ιδρύματα, καθώς οι οντότητες που συναλλάσσονται με το ψηφιακό νόμισμα δεν έχουν τις ίδιες αυστηρές κανονιστικές απαιτήσεις. Διάφορες διεθνείς προσπάθειες έχουν επιχειρήσει να αντιμετωπίσουν την παράνομη χρήση των ψηφιακών νομισμάτων. Κάποιες χώρες όπως η Κίνα και το Βιετνάμ εξέδωσαν νόμους που απαγορεύουν στις επιχειρήσεις χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών και στους υπαλλήλους τους να χειρίζονται και να διεξάγουν συναλλαγές σε κρυπτονομίσματα. Η Κεντρική Τράπεζα της Ισλανδίας έχει ομοίως υποστηρίξει ότι η αγορά κρυπτονομισμάτων παραβιάζει τον νόμο περί συναλλάγματος της χώρας. Σε αντίθεση, η Σιγκαπούρη ρύθμισε νομοθετικά τα απαιτούμενα κριτήρια για την ανταλλαγή εικονικών νομισμάτων και την αναφορά ύποπτων συναλλαγών, όπως την ταυτοποίηση των συναλλασσόμενων. Σε επίπεδο θεσμών, το Γραφείο των Ηνωμένων Εθνών για τα Ναρκωτικά και το Έγκλημα (UNODC) εξέδωσε αναλυτικό εγχειρίδιο για τον εντοπισμό και την κατάσχεση κρυπτονομισμάτων που σχετίζονται με τη δραστηριότητα του ξεπλύματος χρήματος, ενώ εκπαιδεύει αξιωματούχους για τη διερεύνηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες μέσω κρυπτονομισμάτων. Παρομοίως, η Interpol και η Europol έχουν δημιουργήσει μια γέφυρα επικοινωνίας για να συντονίσουν τις αστυνομικές δραστηριότητες ενάντια στην χρήση εικονικών νομισμάτων για παράνομες δραστηριότητες. Οι ανησυχίες θυμίζουν την πρώιμη φάση του Διαδικτύου, όταν οι επικριτές του φοβούνταν ότι θα χρησιμοποιείται για τη διακίνηση παιδικής πορνογραφίας και για ανταλλαγή μηνυμάτων μεταξύ των τρομοκρατών. Ναι, έγινε και αυτό, αλλά αντίστοιχα αυξήθηκε η ικανότητα και των δικωτικών αρχών. Τα επόμενα χρόνια θα καθορίσουν εάν τα κρυπτονομίσματα θα εξελιχθούν σε ένα εργαλείο πληρωμής που μπορεί να χρησιμοποιηθεί ευρέως σε καθημερινές συναλλαγές, ή αν θα καταλήξουν να συνδέονται μόνο με παράνομες δραστηριότητες. Διάφοροι φορείς εξετάζουν στο παρόν στάδιο πιθανές λύσεις για ένα παγκόσμιο κανονιστικό πλαίσιο ώστε να αντιμετωπισθούν επαρκώς όλοι οι κίνδυνοι.



Ινστιτούτο Νέων Επιστημόνων

Το Ινστιτούτο Νέων Επιστημόνων (Ι.Ν.Ε.) αποτελεί μία νεοσύστατη επιστημονική κοινότητα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα. Αποτελείται από μια διευρυμένη, ενεργή ομάδα νέων επιστημόνων, ευαισθητοποιημένων για τα σύγχρονα προβλήματα της ευρύτερης Κυπριακής κοινωνίας και αποφασισμένων να προχωρούν σε επιστημονικές παρεμβάσεις εκεί και όπου χρειάζεται. Δεν έχουμε την πολυτέλεια να αδιαφορούμε για όλα αυτά που συμβαίνουν γύρω μας.

Η Έρευνα ετοιμάστηκε από τα πιο κάτω μέλη της Επιτροπής Οικονομικών του ΙΝΕ:

Γιώργο Θουκυδίδη



Κατερίνα Κυπριανού



Δημήτρη Ζάμπογλου

